

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžd/35/2012
Identifikačné číslo spisu:	8011200366
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8011200366.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu Ing. P. B., bytom X., toho času bytom B., zastúpeného JUDr. Martinom Kirňakom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 29, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava (predtým Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Prešove, Krajskému dopravnému inšpektorátu so sídlom v Prešove, Pionierska 33), o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. KRP-P-26/KDI-BCP-2011 z 8. marca 2011, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/24/2011-28 z 20. apríla 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/24/2011-28 zo dňa 20. apríla 2012 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. KRP-P-26/KDI-BCP-2011 zo dňa 8. marca 2011 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.

Žalovaný j e p o v i n ť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 66 € z titulu súdnych poplatkov do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Konanie o priestupku

Rozhodnutím č. KRP-P-26/KDI-BCP-2011 z 8. marca 2011 žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Okresného riaditeľstva policajného zboru vo Svidníku, Okresného dopravného inšpektorátu v Stropkove z 31. januára 2011 č. p.: ORP-P-94/DI-SP-2010, ktorým bol žalobca uznaný za vinného zo spáchania priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej iba ZP), pre porušenie povinnosti stanovenej v § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej iba ZCP). Za uvedený priestupok mu podľa § 22 ods. 2 písm. a) zákona o priestupkoch bola uložená pokuta vo výške 300 € a povinnosť uhradiť trovy konania vo výške 16 Eur

Uvedeného priestupku sa žalobca mal dopustiť na tom skutkovom základe, že dňa 10. júna 2010 o 22.00 hodine jazdil na nemotorovom vozidle - bicykli po ceste č. 11/575 v obci Havaj, okr. Stropkov, kde počas tejto jazdy bol zastavený a kontrolovaný hliadkou polície. Na riadnu výzvu policajta sa Ing. P. B. odmietol podrobiť vykonaniu orientačnej dychovej skúšky elektronickým meračom Alcotest Dräger 7410 bez udania vážneho dôvodu. Menovaný sa na odber krvi nežiadal a toto nebolo ani nariadené.

II.

Konanie pred súdom prvého stupňa

Žalobou z 11. mája 2011 žiadal žalobca o preskúmanie napadnutého rozhodnutia, jeho zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie. Uviedol v nej, že priestupok, kladený mu za vinu nespáchal, pretože bicykel tlačil a navyše predtým nepožil alkoholické nápoje, lebo berie lieky. Fúkať do prístroja odmietol preto, že má zdravotné ťažkosti, čo preukázal v správnom konaní dokladmi od lekárov. Priestupkové orgány sa jeho obhajobou nezaoberali a nevysporiadali sa s ňou. Uviedol, že odmietnutie vykonať dychovú skúšku ešte samo osebe neznamená naplnenie skutkovej podstaty priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. a) ZP. Policajti mali podľa § 5 ods. 4 zákona č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb možnosť nariadiť lekárske vyšetrenie odberom krvi alebo iného materiálu, prípadne privolať lekára na určenie stupňa opitosti. Skutočnosť, že vyjadrenie v správe o objasňovaní priestupku absentuje, sama o sebe nemôže znamenať, že by sa žalobca pri styku s príslušníkmi PZ nevyjadril. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj jemu predchádzajúce rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k žalobe ju navrhol zamietnuť poukazujúc na správny a zákonný postup svoj i správneho orgánu prvého stupňa, pričom z dokazovania vyplynulo, že žalobca na bicykli jazdil, keď ho zastavila hliadka, netlačil ho, vyšiel z pohostinstva v obci Havaj, odmietol podpísať správu o výsledku objasňovania priestupku a nežiadal sa na odber krvi, ako neskôr tvrdil. Pasívny prístup žalobcu na mieste spáchania priestupku ho podľa žalovaného usvedčil. To, že nepodpísal správu o výsledku objasňovania priestupku je právne irelevantné. K veci sa mal vyjadriť priamo na mieste a preto jeho ďalšie dodatočné tvrdenia vyznievajú účelovo.

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zamietol žalobu podľa § 250j ods. 1 O. s. p. ako nedôvodnú s odôvodnením, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného i správneho orgánu prvého stupňa a tiež konania, ktoré ich vydaniu predchádzalo v medziach podanej žaloby dospel k záveru, že správne orgány postupovali správne a v súlade s platnou právnou úpravou a preto aj preskúmané rozhodnutia sú vecne správne a zákonné. V správnom konaní bol dostatočne zistený skutkový stav veci a na jeho základe bol vyvodený aj správny právny záver, s ktorým sa súd stotožňuje. Rozhodnutia zodpovedajú zákonu aj po formálnej stránke. Žalovaný sa dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami vznesenými žalobcom v podanom odvolaní, ako to vyplýva z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia žalovaného.

Súd po vyhodnotení dôkazov vykonaných v priebehu správneho konania i súdneho konania jednotlivo aj v ich vzájomnej súvislosti dospel k záveru, že v danom prípade boli tieto dôkazy správnymi orgánmi vyhodnotené správne, pretože z nich jednoznačne vyplýva, že žalobca predmetný priestupok, ktorý mu bol kladený za vinu spáchal, a to spôsobom, špecifikovaným v napadnutých rozhodnutiach.

Krajský súd v Prešove v odôvodnení svojho rozsudku uviedol okrem iného i to, že nemožno súhlasiť s námietkou žalobcu (viď bod IV. žaloby), že príslušníci ... „vyjadrenia/návrh žalobcu (že sa odmieta podrobiť dychovej skúške zo zdravotných dôvodov a že sa žiada na odber krvi) žiadnym spôsobom nezaznamenali.“ Bolo právom ale aj povinnosťou žalobcu uvedené uviesť vo svojom vyjadrení do správy o výsledku objasňovania priestupku, čo neurobil. Z uvedených dôvodov sa krajský súd stotožnil s argumentáciou žalovaného, ktorý vyhodnotil následné tvrdenia žalobcu (že sa priestupku nedopustil, lebo bicykel len tlačil a neriadil a žiadal sa na odber krvi) ako účelové, v snahe vyhnúť sa zodpovednosti za priestupok.

Nedôvodná bola podľa prvostupňového súdu aj námietka, že aj napriek odmietnutiu žalobcu podrobiť sa dychovej skúške za účelom zistenia alkoholu v krvi mali príslušníci policajného zboru ešte v zmysle § 5

ods. 4 zákona č. 219/1996 Z. z. možnosť nariadiť lekárske vyšetrenie odberom krvi alebo iného biologického materiálu, prípadne privolať lekára na určenie stupňa opitosti.

Toto ustanovenie hovorí o možnosti na požiadanie vykonať lekárske vyšetrenie odberom a vyšetrením krvi alebo iného biologického materiálu, pričom žalobca s poukazom na vyššie uvedené o odber krvi nežiadal. Nezakladá povinnosť príslušníkov polície lekárske vyšetrenie nariadiť, ani neupravuje, že vyšetrenie na zistenie alkoholu možno vykonať aj privolaním lekára na určenie stupňa opitosti. Výplýva to aj z § 5 ods. 6 zákona č. 219/1996 Z. z., podľa ktorého lekárske vyšetrenie podľa odsekov 4 a 5 sa vykonáva v zdravotníckych zariadeniach. Náklady na lekárske vyšetrenie uhradí ten, kto o takéto vyšetrenie požiadal, a to vo výške určenej cenovými predpismi.

III.

Odvolanie, vyjadrenie

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Opakovane v ňom uviedol, že bicykel neriadil, ale len tlačil. Vzhľadom na vek a zdravotný stav odmietol fúkať, avšak súhlasil s odberom krvi. Následne dostal od príslušníkov na podpis čistý papier, čo odmietol. Vzápätí na to policajti odišli.

Z § 22 ods. 1 písm. a/ zákona o priestupkoch vyplýva, že dychová skúška sa nemusí vykonať vždy. Odmietnuť dychovú skúšku možno v prípade, ak by vykonanie dychovej skúšky bolo spojené s nebezpečenstvom pre zdravie toho, kto sa jej má podrobiť - t. j. takéto konanie sa nepovažuje za priestupok. Žalobca odmietol vykonať dychovú skúšku z obavy o svoje zdravie, čo príslušníkom PZ aj oznámil, no nebránil sa a aj sám navrhol odber krvi za účelom zistenia hladiny alkoholu v krvi. Poukázal na to, že odmietnutie vykonať dychovú skúšku samo o sebe ešte neznamená spáchanie priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. a/ ZCP, nakoľko existujú aj iné zákonom stanovené možnosti zistenia hladiny alkoholu v krvi. Skúmanie dôvodov, pre ktoré odmietol žalobca vykonať dychovú skúšku, má význam z hľadiska posudzovania jeho zodpovednosti za spáchanie priestupku. Aj napriek odmietnutiu žalobcu podrobiť sa dychovej skúške za účelom zistenia alkoholu v krvi mali príslušníci PZ ešte v zmysle § 5 ods. 4 zákona č. 219/1996 Z.z. možnosť nariadiť lekárske vyšetrenie odberom krvi alebo iného biologického materiálu, prípadne privolať lekára na určenie stupňa opitosti. Skutočnosť, že vyjadrenie žalobcu v správe o objasňovaní priestupku absentuje, sama o sebe nemôže znamenať, že by sa žalobca pri styku s príslušníkmi PZ nevyjadril. Navrhol, rovnako ako v žalobe, zrušiť napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj jemu predchádzajúce rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec vrátiť na ďalšie konanie. Žalovaný navrhol rozsudok krajského súdu ako vecne správny a zákonný potvrdiť zotrúvajúc na svojich tvrdeniach obsiahnutých najmä v napadnutom rozhodnutí.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „O. s. p.“, v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zverejnil deň vyhlásenia rozhodnutia minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29. apríla 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím číslo SLV-PS-1120/2012 z 12. decembra 2012 v zmysle § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zrušilo k 31. decembru 2012 okrem iných aj rozpočtovú organizáciu Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Prešove, pričom práva a povinnosti zrušenej organizácie prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Nakoľko pôvodne žalovaný ako právnická osoba uvedeným dňom zanikol, účastníkom konania na strane žalovaného sa stalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky z titulu právneho nástupníctva. Pod všeobecným označením žalovaný v texte je preto nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán, ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 3 ods. 2 písm. b) ZCP, účastník cestnej premávky je ďalej povinný poslúchnuť pokyn vyplývajúci z dopravnej značky alebo dopravného zariadenia.

Podľa § 137 ods. 2 písm. c) cit. zákona, porušením pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom je také porušenie pravidiel cestnej premávky, v ktorého dôsledku vznikne dopravná nehoda alebo nesplnenie si povinností účastníka dopravnej nehody alebo škodovej udalosti.

Podľa § 22 ods. 1 písm. a) ZP priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky sa dopustí ten, kto ako vodič vozidla sa odmietne podrobiť vyšetreniu na zistenie požitia alkoholu alebo inej návykovej látky spôsobom ustanoveným osobitným predpisom, hoci by také vyšetrenie nebolo spojené s nebezpečenstvom pre jeho zdravie.

Podľa § 22 ods. 2 písm. a) ZP, za priestupok podľa odseku 1 <. písm. a) až c) sa uloží pokuta od 300 eur do 1 300 eur a zákaz činnosti od jedného roku do piatich rokov.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov s použitím § 51 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej iba ZP), správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie, pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov.

Podľa § 34 ods. 1 ZP na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav vecí a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

Podľa ods. 4 ustanovenia ZP vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu.

Z ustanovení § 73 ods. 1 a 2 ZP vyplýva, že občan je obvineným z priestupku, len čo správny orgán vykonal voči nemu prvý procesný úkon. Na takého občana sa hľadí ako na nevinného, kým jeho vina nebola vyslovená právoplatným rozhodnutím.

Obvinený z priestupku má právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich, uplatňovať skutočnosti a dôkazy na svoju obhajobu, podávať návrhy a opravné prostriedky. K výpovedi ani k priznaniu ho nemožno donucovať.

Z vysvetlení por. F. A. a ppráp. D. L. vyplynulo, že žalobca po výzve, aby sa podrobil dychovej skúške nakoľko vychádzal od miestneho pohostinstva, túto viackrát odmietol so slovami, že „on fúkať nebude“. Žalobca bol taktiež vyzvaný, aby sa podrobil lekárskemu vyšetreniu na zistenie alkoholu v krvi, ktoré taktiež odmietol, takže následne mu bola ďalšia jazda zakázaná. Na mieste bola spísaná správa o výsledku objasňovania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti v cestnej premávke, kde po poučení sa žalobca odmietol k správe vyjadriť a podpísať ju.

Hliadka a následne ani správny orgán konajúci o priestupku, či už prvostupňový alebo odvolací, nevynaložili žiadne úsilie v súlade so zákonom o priestupkoch a Správnym poriadkom, v snahe preveriť obhajobu žalobcu v tom smere, či mu skutočne zdravotné dôvody bránili podrobiť sa dychovej skúške.

So zreteľom na obsah ustanovení §§ 67 a nasl., najmä však § 67 ods. 2 ZP, podľa ktorého podkladom na začatie konania o priestupku je správa o výsledku objasňovania priestupku (ďalej len „správa“), oznámenie štátneho orgánu obce, organizácie alebo občana o priestupku, poznatok z vlastnej činnosti správneho orgánu alebo postúpenie veci orgánom činným v trestnom konaní, „správa“ je len podkladom - signálom na začatie konania o priestupku. Až nasledujúce úkony vedú k vysloveniu viny alebo naopak.

Z úkonov po začatí konania o priestupku sú v prerokúvanom prípade podstatné dva, a to už uvedené záznamy o podaní vysvetlenia príslušníkov polície por. F. A. a ppráp. D. L. zaznamenané npor. F. V. Vzhľadom na ich identickosť sú nevieryhodné, pretože je takmer vylúčené, aby si dve rozdielne osoby - príslušníci polície - pamätali a vypovedali o udalosti, ktorá sa stala šesť mesiacov pred podaným vysvetlením úplne totožne. Sami pritom zhodne uviedli, že žalobca fúkať viackrát odmietol so slovami, že on fúkať nebude. Žalobca však vypočutý nebol a ani z jeho prejavu na ústnom prejednaní priestupku nevyplýva žiadna okolnosť k prerokúvanému skutku.

Z obsahu spisu je zrejmé, že ihneď po začatí konania o priestupku žalobca predložil viaceré lekárske

správy, ktoré však správne orgány ani súd prvého stupňa nevedli k zisťovaniu, či zdravotné problémy, ktorými v súčasnosti trpí žalobca, mu dôvodne bránili podrobiť sa vyšetreniu dychovou skúškou. To však správnym orgánom ani krajskému súdu nebránilo potvrdiť skutkové zistenie, že ...“ sa Ing. P. B. odmietol podrobiť vykonaniu orientačnej dychovej skúšky elektronickým meračom Alcotest Dräger 7410 bez udania vážneho dôvodu.“

Vzhľadom na chýbajúce skutkové zistenie odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil napadnutý rozsudok tak, že zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Žalovaný bude povinný po vrátení veci zabezpečiť dôkaz o tom, či žalobcovi bránili, resp. nebránili konkrétne zdravotné dôvody k vykonaniu dychovej skúšky na Alcoteste Dräger 7410 a až následne v súlade so zákonom rozhodnúť o vine, či nevine žalobcu za prerokúvaný priestupok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skutočnosť už odcitovanú zo zákona o priestupkoch, že obvinený z priestupku nie je povinný k veci vypovedať, priznať sa, usvedčovať sa, byť nápomocný, či súhlasiť s vykonanými dôkazmi. Je vecou priestupkových orgánov, počnúc policajnými orgánmi, ktorým patrí právomoc zisťovať aj prerokúvať priestupky, aby si podklady ku konaniu o priestupkoch zadovážovali tak, aby nebol spochybiteľný a v prípade rozporov i za prítomnosti nezúčastnenej - tretej osoby a dokazovanie v rámci konania o priestupkoch vykonávali tak vyčerpávajúco, aby spochybnenie čo i len jedného dôkazu nespôsobovalo dôkaznú núdzu a nevyvolávalo nevyhnutnosť zastaviť z takého dôvodu konanie.

Toto konštatovanie sa vzťahuje k tvrdeniam správnych orgánov, ale najmä krajského súdu napr. o tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno. Na rozdiel od sporového konania aj pri preskúmvaní priestupkových rozhodnutí nie je obvinený z priestupku povinný sa ani vyvíňovať ani usvedčovať.

V prerokúvanom prípade napríklad sa zakročujúci príslušníci vôbec nepokúsili predviesť žalobcu na odber krvi a preukázať záznamom lekárky (ak by žalobca odber krvi odmietol) o odmietnutí odberu nespochybiteľnosť svojich tvrdení a tiež (pri nedostatku kamerových systémov vo vozidlách polície) nemali snahu vypočúť výčapníka/čku v neďalekom pohostinstve, či žalobca počas návštevy konzumoval alkoholické nápoje.

Napokon sa javí zákrok hliadky neprimeraný jeho účelu (zabezpečiť bezpečnosť a plynulosť premávky), pretože je takmer vylúčené, aby žalobca bol rešpektoval príkaz hliadky na zákaz ďalšej jazdy bicyklom a prešiel z obce Havaj takmer päť kilometrov do obce B., kde býval, pešo, vedúc bicykel vedľa seba. O tom však záznam v spise nie je.

V novom konaní bude žalovaný povinný vychádzať z právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tomto rozsudku (§ 250j ods. 7 O.s.p.).

V.

Trovy konania

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov prvostupňového i odvolacieho súdneho konania vo výške 66 € (2 x 33 €) z titulu súdnych poplatkov za žalobu aj odvolanie, ktorú je žalovaný povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Náhradu trov právneho zastúpenia odvolací súd nemohol žalobcovi priznať, pretože si ich v zákonnej lehote nevyčísľil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.